

Markt op het boerenerf

Markt op een landgoed

Binnenmarkt

Locaties en randvoorwaarden voor een succesvolle boerenmarkt

Heeft de overdekte boerenmarkt de toekomst?

Wat is een geschikte plek voor een biologische boerenmarkt? En: hoe kunnen ondernemers die markt het beste organiseren? Onderzoekers van Wageningen UR vroegen het aan kraamhouders en initiatiefnemers van boerenmarkten. Gezamenlijk actie ondernemen blijkt gewenst.

TEKST MARCEL VIJN & MAUREEN SCHOUTSEN

ILLUSTRATIES HENK VAN RUITENBEEK

De tijd dat je voor je voor je dagelijkse boodschappen alleen terecht kon tussen negen uur 's morgens en zes uur 's avonds is allang voorbij. Veel supermarkten zijn open tot acht uur en soms ook op zondag. De moderne consument maakt hier volop gebruik van. Diezelfde consument maakt ook volop gebruik van de nieuwe betaalmogelijkheden ('Klein bedrag, pinnen mag!') en wil graag makkelijk en kosteloos parkeren. En droog blijven. Niet voor niets neemt internetwinkelen een grote vlucht. Maar hoe moet het dan met onze biologische boerenmarkten op doordeweekse dagen, middenin de stad met weinig en dure parkeerplaatsen? Waar je als consument heen moet door weer en wind, en waar je moet zorgen voor voldoende contant geld op zak omdat je meestal niet kunt pinnen? Onderzoekers van Wageningen UR zochten naar antwoorden op deze vragen, in opdracht van Bioconnect en de Taskforce Multifunctionele Landbouw. Hun studie in 2009 zette de succes- en faalfactoren van de biologische boerenmarkt op een rij (zie ook Ekoland 2, 2010). Afgelopen jaar is in een vervolgonderzoek gekeken naar kansrijke locaties, de organisatie en de randvoorwaarden voor boerenmarkten.

Warm en droog

In het onderzoek kregen kraamhouders en initiatiefnemers van boerenmarkten verschillende locaties voor boerenmarkten voorgelegd (zie illustraties). Het betreft een overdek-

te markt, een winkelformule, een stadspark, een (historisch) plein, langs de snelweg, een boerenerf en een landgoed. De locatie die zij als meest kansrijk bestempelden is de overdekte markt. In de praktijk blijkt de overdekte markt in Utrecht (De Streekmarkt) ook goed bezocht en gewaardeerd te worden. Voor het historisch plein bestond eveneens waardering. Bij de beoordeling werd vooral meegewogen of de locatie geschikt zou zijn voor het doen van dagelijkse boodschappen en of de locatie voor iedereen bereikbaar en aantrekkelijk is. Hoewel de boerenmarkt langs de snelweg een succes is in Duitsland, werd deze locatie voor Nederland niet als kansrijk gezien. De locatie 'winkelformule' riep veel vragen op, de respondenten zagen onvoldoende kracht in het concept. Het landgoed lijkt meer geschikt voor 'fairs' en incidentele markten, evenals het stadspark. Het stadspark werd daarnaast niet als toplocatie gezien, omdat de klant wellicht weinig boodschappen mee kan nemen. De boerenmarkt op het boerenerf werd geschikt bevonden als marktlocatie, mits deze dichtbij de stad ligt. Het beleevingsaspect is groot op zo'n markt en het is een locatie bij uitstek voor de binding producent-consument. Wel vroegen de betrokkenen in het onderzoek zich af of hiervoor een vergunning verleend zal worden. Een voorbeeld van deze locatie is de bestaande markt op het boerenerf van kwekerij Zuidbos in Noordgouwe. Daar blijkt de ligging – wat verder van de stad – geen pro-

Is de locatie geschikt voor het doen van dagelijkse boodschappen, bereikbaar en aantrekkelijk?

bleem te vormen. Bezoekers vanuit de hele provincie Zeeland bezoeken met regelmaat deze unieke marktllocatie.

Pinnen

In 2010 is gestart met een weekmarkt op het Sierplein in Amsterdam Slotervaart. Deze Siermarkt is een pilot van het project 'Nieuwe markten', een initiatief van het Hoofdbedrijfschap Detailhandel. De Siermarkt heeft als organisatievorm gekozen voor een stichting. Het Stadsdeel Slotervaart verleende aan deze rechtspersoon een vergunning voor het houden van de markt. Vervolgens heeft de Stichting Siermarkt contracten afgesloten met de marktkraamhouders. Het bestuur van de stichting, zes marktondernemers en een winkelier, 'runt' de markt. Afspraken met de marktondernemers zijn contractueel vastgelegd: er zijn duidelijke voorwaarden gesteld aan de presentatie, communicatie, openingstijden, betalingen (pinfaciliteiten verplicht), samenwerking, adverteren en parkeren. Het stadsdeel heeft eenmalig geïnvesteerd om het plein geschikt te maken voor de markt. Is de opzet van de Siermarkt ook geschikt voor

biologische boerenmarkten? vroeg Wageningen UR aan kraamhouders en initiatiefnemers van boerenmarkten. Als organisatievorm is volgens de meesten een stichting/vereniging met een bestuur, leden, statuten en contributie erg geschikt. De Noordermarkt in Amsterdam wordt bijvoorbeeld al jaren als vereniging succesvol bestuurd. Iedereen vindt het belangrijk dat een boerenmarkt een ballotagecommissie heeft met zeggenschap over de toelating van nieuwe kraamhouders, die kraamhouders kan aanspreken op niet-biologische producten en een gezamenlijke uitstraling. Maar men vindt het wel belangrijk om zich te kunnen onderscheiden op de markt, dus de kraam naar eigen smaak te kunnen inrichten. In gezamenlijke communicatie willen zowel kraamhouders als initiatiefnemers investeren. Belangrijke randvoorwaarden voor een succesvolle biologische boerenmarkt zijn volgens hen het aanbieden van een zo breed mogelijk assortiment én het aanbieden van extra activiteiten. Slechts enkele kraamhouders zien het als een absolute 'must' om in pinfaciliteiten te investeren. De meeste kraamhouders zien avondopenstelling van de markt niet zitten.

Moderne boerenmarkt

Om te komen tot een toekomstbestendige biologische boerenmarkt zal een aantal partijen gezamenlijk actie moeten ondernemen. Allereerst zijn dat natuurlijk de kraamhouders zelf, zij hebben het meeste baat bij een goedlopende markt. Maar ook initiatiefnemers zien graag een succesvolle boerenmarkt in hun woonplaats. Het Hoofdbedrijfschap Detailhandel en mogelijk ook Biologica kunnen nieuwe ontwikkelingen stimuleren. Een mogelijkheid is het starten van een pilot biologische boerenmarkt op de manier zoals de Siermarkt in Amsterdam is georganiseerd. Een andere mogelijkheid is het creëren van een gezamenlijk marketingmedium waarmee kraamhouders hun verhaal kunnen ondersteunen. Dat verhaal wordt door alle betrokkenen als de belangrijkste succesfactor van de biologische boerenmarkt gezien. ■

Marcel Vijn en Maureen Schoutens zijn werkzaam bij Praktijkonderzoek Plant en Omgeving (PPO) van Wageningen UR.

Meer informatie:
Rapporten 'Biologische boerenmarkten in Nederland' en 'Naar een succesvolle boerenmarkt' zijn te downloaden via www.bioconnect.nl

Overdekte markt

